

آثار و نتایج توسعه راهبرد پدافند غیرعامل و رابطه آن با معماری و شهرسازی

اشکان مردوخ^{۱*}، محمدرضا لیلیان^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری، گروه معماری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

Email: ashkan_mardokhi@yahoo.com * - ۱

۲- استادیار گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد پرنده، گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، پرنده، ایران

Email: Leylian_reza@yahoo.com - ۲

چکیده

امروزه می توان با بکارگیری اقدامات موثر و کاربردی و حتی الامکان کم هزینه و چند منظوره در مرحله قبل از بحران، به میزان زیادی از شدت و گستردگی خسارات و تلفات ناشی از خطرات (نظامی و غیر نظامی - طبیعی) کاست. از ضرورت تحقیق و مهمترین این اقدامات، استفاده از اصول پدافند غیرعامل به عنوان راه حلی جهت کاهش خطرپذیری در برابر خطرات مختلف و افزایش کارایی هنگام روبرو شدن با خطر است که باید در سطوح مختلف برنامه ریزی و از جنبه های مختلف منطقه ای، شهرسازی و معماری مورد توجه قرار گیرد. به کارگیری اصول پدافند غیرعامل به عنوان راهکاری جهت کاهش خطرپذیری در برابر خطرات مختلف و افزایش کارایی پس از وقوع خطر است که باید در سطوح مختلف برنامه ریزی منطقه ای، شهرسازی و معماری مورد توجه قرار گیرد. هدف در این پژوهش با این رویکرد روانشناسانه به معماری و شهر سازی، بحث ایمنی و امنیت باید در کلیه سطوح برنامه ریزی و طراحی، از موضوعات کلان شهرسازی تا معماری، مد نظر می باشد. نوع این پژوهش که به روش توصیفی - تحلیلی انجام می پذیرد و روش گردآوری داده ها بر مبنای مطالعات کتابخانه ای است. نتایج به دست آمده نشان دهنده این واقعیت است که ملاحظات پدافند غیرعامل در معماری و شهرسازی تأثیر مستقیم داشته، موجب کاهش خسارات، تلفات و آسیب پذیری شهرها خواهد گردید. در ادامه نتایج و پیشنهادات کاربردی و پژوهشی ارائه گردیده است.

کلید واژگان: پدافند غیر عامل، معماری، شهرسازی.

۱. مقدمه

تاریخ حیات بشر گواه این ادعاست که احساس امنیت و تقاضا برای آن همواره مطرح بوده و بشر به انحاء مختلف سعی در تحصیل آن داشته است. امنیت، یک موضوع اجتماعی است و از عوارض زندگی جمعی به شمار می رود. بدون امنیت هیچ برنامه ای قابل اجرا نیست. ویژگی های امنیت را می توان نسبی بودن، ذهنی بودن و تجزیه ناپذیر بودن برشمرد. براین اساس، حفظ جان مردم، حفظ تمامیت ارضی، حفظ سیستم سیاسی و اقتصادی، حفظ استقلال و حاکمیت کشور چهار مولفه اساسی برای امنیت معرفی می شود [۱].

امروزه یکی از مولفه هایی که به ایجاد امنیت و کاهش آسیب پذیری در جامعه در مواقع بحرانی کمک شایانی می کند بحث پدافند غیرعامل است. پدافند غیرعامل یکی از شاخصه های مدیریت بحران است که نوع بحران مرتبط با آن جنگ می باشد بیش از ۲۶ رشته از پلیمر و معماری تا برنامه ریزی شهری در آن کاربرد دارد. به کارگیری اصول پدافند غیرعامل به عنوان راهکاری جهت کاهش خطرپذیری در برابر خطرات مختلف و افزایش کارایی پس از وقوع